

Taxus baccata L. ‘Lugdunum Batavorum’ , een Leidse taxus voor het Singelpark

Rinny E Kooi

De venijnboom, *Taxus baccata* L. is een inheemse soort. Het is een van de weinige soorten naaldboom die in Nederland thuis horen.

De taxus kwam al heel lang geleden in Noord-West Europa voor. Er zijn takken gevonden uit de laatste periode van het Pliocen, dat is de periode voor de ijstijden, meer dan één miljoen jaar geleden. Rond het begin van onze jaartelling stonden in onze omgeving waarschijnlijk nog heel veel wilde exemplaren.

Door menselijk gedrag zijn de meeste wilde bomen uit ons land verdwenen en hebben we eigenlijk alleen nog maar aangeplante venijnbomen. Het is niet verwonderlijk dat er door mutaties verschillende ondersoorten zijn ontstaan. Volgens het wetenschappelijk boek *Dendrologie van de Lage landen* (J. de Koning en W. van den Broek, 2000, KNNV Uitgeverij) zijn er nu in Nederland 14 ondersoorten.

Enkele jaren geleden kwam op de kwekerij van Herman Geers in Boskoop een kiemplant van de taxus op, een nieuwe mutant met gele naalden. Ik kreeg een exemplaar voor het Singelpark en mocht hem ook een naam geven. In het voorjaar van 2018 werd de boom in het Plantsoen aangeplant. Hij overleefde gelukkig - dankzij de verzorging door de Gemeente Leiden – de droge zomer. Onder invloed van zonlicht worden de naalden geel. Daardoor is de boom in de zomer geler dan in de winter.

We hebben met een uniek exemplaar van een inheemse soort te maken. Dit type taxus komt nu dus uitsluitend in Leiden voor. Daarom moet hij ook een Leidse naam hebben. Ik heb hem in overleg met Paul Keßler, de Prefect van de Leidse Hortus Botanicus, een ‘Leidse’ naam gegeven *Taxus baccata* L. ‘Lugdunum Batavorum’. ‘Lugdunum slaat op Leiden. De naam Batavorum is bewust toegevoegd omdat ‘Lugdunum anders ook kan slaan op de naam van Franse stad Lyon.

De taxussoort kent vrouwelijke en mannelijke bomen. Deze Leidse taxus is een man. Een mannelijke soort is te herkennen aan kleine kegeltjes, die in het voorjaar onder de twijgen zitten. Vrouwelijke exemplaren zijn in de loop van de zomer heel goed te herkennen aan hun vruchten, schijnbessen. De pitten worden omgeven door een rood-paars napje ter grootte van een erwt.

Of er nakomelingen van deze mannelijke boom zullen ontstaan is nu nog een raadsel. Er kunnen wel nieuwe bomen worden gekweekt. Dat kan heel gemakkelijk door in het voorjaar jonge twijgen van de boom te knippen en die in een pot met aarde te plaatsen, nadat er stekpoeder aan het uiteinde van de twijg is aangebracht. Door kweekactiviteiten kan dus op termijn op diverse plaatsen in Leiden, in of buiten het Singelpark, een Leidse taxus worden aangeplant!